

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๘/ว ๕๘๓/๖

กระทรวงมหาดไทย

ถนนรัชฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ลับ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๑๑๓ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๓

ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติในการป้องกันมิให้มีการดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนโดยมิชอบ รวมถึงการเรียกรับผลประโยชน์จากประชาชน ในเรื่องเกี่ยวกับการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน อันเนื่องมาจากกรณีการจับกุมนายหน้าเรียกรับเงิน ในการจัดทำบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบัตรหัวศูนย์ ซึ่งอาจเป็นการดำเนินการโดยมิชอบ ด้วยกฎหมายและระเบียบ และอาจมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย นั้น

นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ให้ความสนใจเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างมาก และได้สั่งกำชับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดดำเนินการแก้ไขและป้องกันโดยเร่งด่วน กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติในการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบุคคล ประเภท ๐ ตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นไปด้วยความถูกต้องในแนวทางเดียวกัน สามารถแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลให้แก่ บุคคลที่มีคุณสมบัติตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม อีกทั้งเพื่อเป็นการป้องกันมิให้กลุ่มบุคคล หลอกลวงแสวงหาประโยชน์จากคนต่างด้าวซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ของฝ่ายปกครอง และเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของมนุษย์ จึงขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการ ดังนี้

๑. แจ้งกำชับปลัดจังหวัด นายอำเภอ และนายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาล ทุกคน ให้เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในทุกช่องทางเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนทุกกลุ่มในพื้นที่ทั้งคนไทยและคนซึ่งไม่มี สัญชาติไทยให้ทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง ในประเด็นดังนี้

๑.๑ บุคคลที่สามารถขอจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนหรือบุคคล ประเภท ๐ ตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ฯลฯ ได้แก่ (๑) ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย และตกหล่นจากการสำรวจจัดทำทะเบียนตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๘ (๒) คนต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ได้ รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองซึ่งเป็นคนไร้รัฐไร้สัญชาติ (Stateless Person) ไม่มีหลักฐานเอกสาร ของประเทศใด ๆ ที่รับรองว่าเป็นคนในปกครองของประเทศนั้น แต่มีภูมิลำเนาหรือมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง อยู่ในประเทศไทย โดยสถานะของบุคคลที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ฯลฯ คือ คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การจัดทำทะเบียนประวัติดังกล่าว มิใช่เป็นการรับรองเรื่องสิทธิอาศัยในประเทศไทยแต่อย่างใด ดังนั้น หากมีกลุ่มบุคคลหลอกลวงเพื่อแสวงหา ประโยชน์จากคนต่างด้าว โดยให้ข้อมูลเชิญชวนคนต่างด้าวที่เข้ามาหรืออาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยมิชอบ ด้วยกฎหมาย ให้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบัตรหัว ๐ เพื่อจะได้รับสิทธิต่าง ๆ เช่น สิทธิการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักร สิทธิในการทำงาน สิทธิในการรักษาพยาบาล

/และสิทธิ...

และสิทธิในสวัสดิการต่าง ๆ จากรัฐบาล รวมถึงสิทธิในการขอสัญชาติไทย นั้น เป็นการให้ข้อมูลอันเป็นเท็จและเป็นการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินจำนวนมาก ทั้งนี้ การจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนหรือบุคคลประเภท ๐ รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรอื่น และการจัดทำบัตรประจำตัว เป็นการให้บริการโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ยกเว้นค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย เช่น ค่าธรรมเนียมการจัดทำบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนหรือบัตรหัว ๐ ฉบับละ ๖๐ บาท เป็นต้น ซึ่งจะต้องชำระที่สำนักทะเบียนและต้องมีใบเสร็จรับเงินทุกกรณี

๑.๒ กระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครอง ไม่มีมาตรการส่งคณะเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน เพื่อเชิญชวนคนที่ไม่ใช่เอกสารทะเบียนราษฎรหรือคนต่างด้าวให้จัดทำทะเบียนประวัติ ตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ฯลฯ หากมีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลกระทำการในลักษณะดังกล่าว ให้สอบถาม นายอำเภอท้องที่โดยตรง หรือสำนักทะเบียนจังหวัดก็ได้ และหากพบหรือมีเบาะแสการเรียกรับผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเงินหรือลักษณะอื่นใด ให้ร้องเรียนหรือแจ้งเหตุได้ที่ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอหรือจังหวัด หรือสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

๑.๓ กรณีประชาชนหรือเจ้าหน้าที่มีปัญหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวที่เกี่ยวกับคนต่างด้าวหรือคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย สามารถสอบถามโดยตรงที่สำนักทะเบียนอำเภอ หรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นในพื้นที่ สำนักทะเบียนจังหวัด (ที่ทำการปกครองจังหวัด) หรือสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง โดยให้ระบุหมายเลขโทรศัพท์ LINE หรือ Facebook ที่ใช้ในการติดต่อด้วย

๒. ให้เน้นย้ำนายทะเบียนของสำนักทะเบียนทุกแห่งปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ฯลฯ โดยเฉพาะการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ยื่นคำร้อง ให้เป็นไปตามที่กรมการปกครองหรือสำนักทะเบียนกลาง ได้มีหนังสือแจ้งชักชวนแนวทางปฏิบัติทุกฉบับโดยเคร่งครัด เช่น หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๘/ว ๑๕๖ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เป็นต้น และให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นควบคุมกำกับดูแลงานในหน้าที่และอำนาจของตน และตรวจสอบผลการดำเนินการของสำนักทะเบียนเป็นประจำทุกวันจากรายงานประจำวันที่พิมพ์จากระบบปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดในหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๘๗๙๕ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ หากพบความผิดปกติให้รีบตรวจสอบ ระบุข้อบกพร่องและแก้ไขปัญหาโดยด่วนที่สุด และถ้าผลการตรวจสอบพบว่ามีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการโดยทุจริต ให้เร่งรัดดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๓๒๓ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๖/ว ๘๐ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๙ ทั้งนี้ การที่นายอำเภอ นายทะเบียนอำเภอ และนายทะเบียนท้องถิ่น ปล่อยปละละเลยจนเป็นเหตุให้เกิดการทุจริต ส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ ถือเป็นการผิดวินัยหรืออาญาซึ่งจะถูกพิจารณาโทษสถานหนัก

๓. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะเป็นนายทะเบียนจังหวัด หมั่นตรวจติดตามการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรและสัญชาติของสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในเขตรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกรณีที่มีเสี่ยงต่อการทุจริต เช่น การจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ฯลฯ การเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้านในสถานะบุคคลสัญชาติไทย การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ การขอรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น เพื่อขอมีสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยให้ถือปฏิบัติตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๘/ว ๘๑ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓ นอกจากนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเร่งรัดการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติของชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์

รวมถึงกลุ่มบุคคลเป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎรในพื้นที่จังหวัด ให้มีความคืบหน้าอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยให้ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจที่กฎหมายระเบียบและหนังสือสั่งการกำหนดโดยเคร่งครัด ไม่เพิ่มขึ้นตอน หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการปฏิบัติจนทำให้กระบวนการเกิดความล่าช้า ช้าซ้อน และเกิดผลกระทบต่อผู้ยื่นคำร้องรวมถึงบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔. ให้กำชับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและปฏิบัติงานทะเบียนและบัตรประจำตัวทั้งโดยตรงและโดยอ้อมทุกคน ในส่วนของสำนักทะเบียนจังหวัด สำนักทะเบียนอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่น รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมักถูกกล่าวหาว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริต มีการเรียกรับผลประโยชน์โดยมิชอบในการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยและบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบัตรหัว ๐ ให้ตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบและการประพฤติปฏิบัติตนในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งโดยเคร่งครัด ไม่แสวงหาประโยชน์หรือผลตอบแทนโดยมิชอบ และต้องป้องกันมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบและการกระทำที่ผิดกฎหมาย หากตรวจพบว่าผู้ใดมีพฤติการณ์ดังกล่าว ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยและอาญาโดยเฉียบขาดทุกราย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการโดยเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

(นายฉัตรชัย พรหมเลิศ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๓๓๐-๓๑

โทรสาร ๐-๒๙๐๖-๙๒๑๗